XXI. ročník

zpravodaj

časopis pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Reportáže ■ Rozhovory ■ Zajímavosti ■ Rady ■ Informace

ročník XXI / číslo 1 / 2014

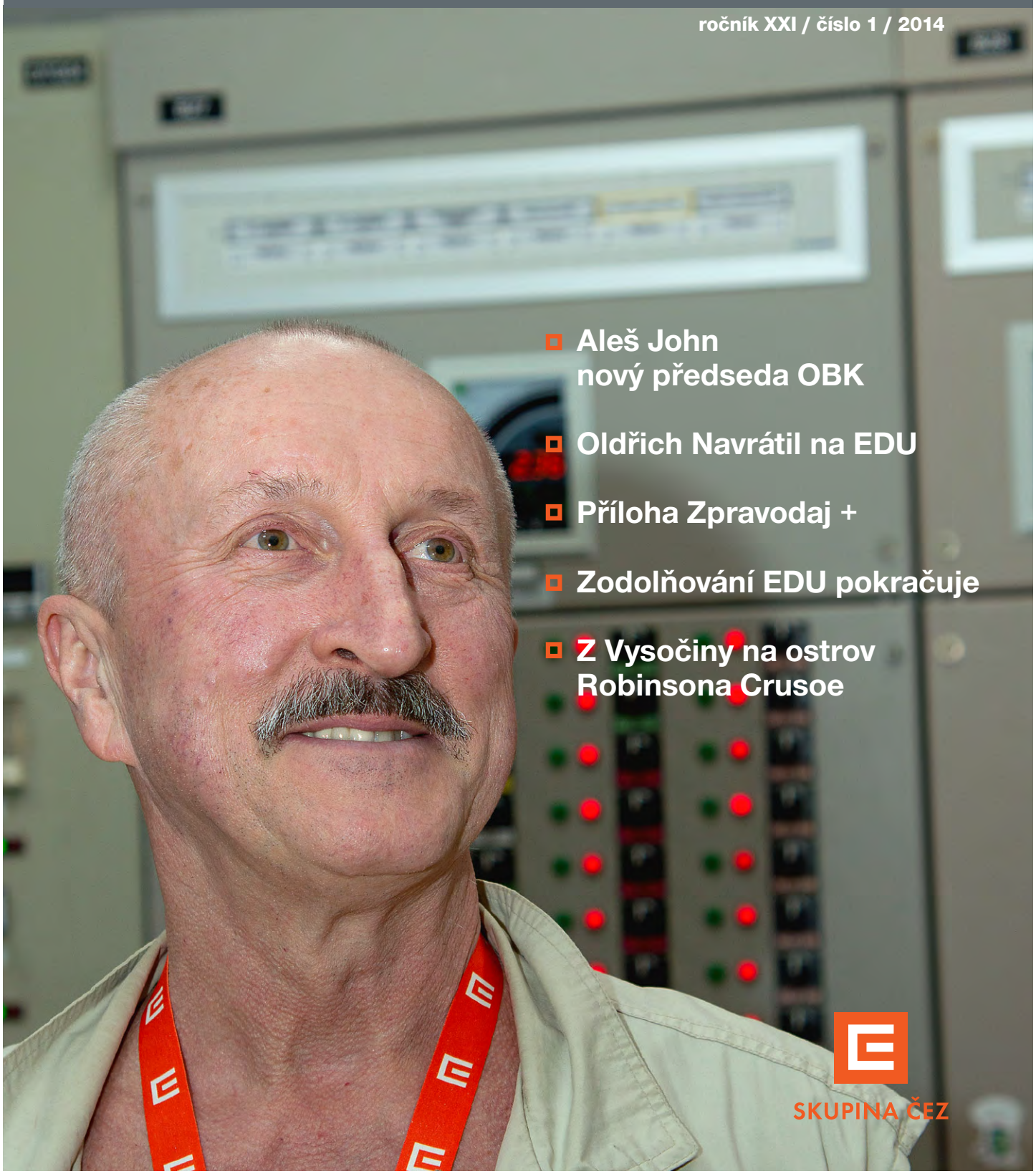

- Aleš John nový předseda OBK
- Oldřich Navrátil na EDU
- Příloha Zpravodaj +
- Zodolňování EDU pokračuje
- Z Vysočiny na ostrov Robinsona Crusoe

SKUPINA ČEZ

Obsah

str. 3 **Editorial**
Oldřich Navrátil navštívil elektrárnu

str. 4-5 **O činnosti OBK s jejím novým předsedou Alešem Johnem**
Rozhovor Jana Suchardy

str. 6 **Projekty Nadace ČEZ 2014**

str. 7 **Zárubice** aneb **Hobby pana starosty**

str. 8 **Pokračuje zodolňování EDU na extrémní klimatické vlivy a seismicitu**

str. I-IV **Příloha: Zpravodaj +**

str. 9 **Nezisková organizace STŘED se představuje:**
„Nebojíme se pomáhat!“

str. 10–11 **Z Vysočiny do tropů a na ostrov Robinsona Crusoa**
Rozhovor Aleny Hostašové

str. 12 **Městské muzeum v Náměšti nad Oslavou**

str. 13 **Soutěž pro školáky** z dílny vydavatelství KIRA

str. 14 **Výtvarný koutek Arnošta Pacoly: Šplíchalovo Třetí zastavení**
Pro volnou chvíli - soutěžní kvíz pro dospělé

str. 15 **Nabídka výrobků a služeb podnikatelů** z regionu EDU

str. 16 **Mobil od ČEZ** - výhodná nabídka pro každého

Zpravodaj EDU
Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany.
Registrační číslo: MK ČR E 11631.
Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje
PhDr. Jan Sucharda - JAS, Sokolská 368
675 55 Hrotovice, telefon: 568 860 168

Titulní strana: Oldřich Navrátil na 1. blokové dozorně na snímku Jana Suchardy

ZPRAVODAJ ČÍSLO 1/2014
Toto číslo vyšlo 14. března 2014

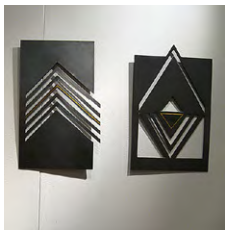

E-mail: jas@jas-hrotovice.com
nebo: zpravodajedu@cez.cz

Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.
Zpravodaj EDU v on-line podobě je na adrese:
www.zpravodajedu.cz
www.aktivnizona.cz

Milí čtenáři,

dostává se vám do rukou číslo Zpravodaje, kterým se otevírá již 21. ročník jeho existence. Přinášíme vám v něm informace o elektrárně i regionu. Zejména bychom chtěli upozornit na obsáhlý rozhovor s novým předsedou Občanské bezpečnostní komise Alešem Johnem a článek o probíhajícím zodolňování elektrárny na extrémní klimatické vlivy a seismicitu. Nadace ČEZ patří mezi nejštědřejší firemní nadace a jen za loňský rok podpořila nejrůznější projekty částkou 159 milionů korun. O vypsaných grantech, o něž je možné žádat, vás informuje článek na 6. straně. Obec Zárubice patří v regionu EDU k těm nejmenším, ale rozsahem nejrůznějších aktivit zastiňuje mnohé jiné; třeba bude i inspirací pro další obce. Věříme, že vás zaujme i rozhovor s Josefem Střítěckým, který pomáhá obnovovat lesy v dalekých tropech. V příloze Zpravodaj + naleznete mozaiku informací o zajímavých mladých lidech, žijících v blízkém okolí EDU, a jejich inspirativních aktivitách. A školáci i dospělí čtenáři opět naleznou své oblíbené rubriky s kvízy a soutěžemi.
Po podivné zimě přejeme všem čtenářům krásné jaro.
Redakce

Kalendáře s havarijní příručkou

V závěru loňského roku byly obyvatelům ve 20 km pásmu okolo EDU distribuovány stolní kalendáře s havarijní příručkou pro ochranu obyvatelstva na roky 2014-2015. U některých kalendářů byla zjištěna chyba (obsahují list s 38. týdnem 2014 dvakrát s následným vypuštěním jiného listu), která vznikla při tisku kalendářů. Za chybu se firma BOBO Blok omlouvá a nabízí výměnu chybných kalendářů. V případě, že jste obdrželi kalendář s touto chybou, můžete tiskárnu kontaktovat prostřednictvím e-mailu na adrese kabat@bobo.cz nebo na telefonu 602 218 649. Po nahlášení vašeho jména a adresy vám bude zaslán kalendář nový.

Oldřich Navrátil navštívil elektrárnu

V úterý 18. února navštívil třebíčský rodák Oldřich Navrátil Jadernou elektrárnu Dukovany. První část návštěvy byla věnována prezentaci historie a budoucnosti dukovanské elektrárny, i opatřením, která jsou v současné době realizována pro zabezpečení provozu v dalších letech - po skončení projektové životnosti. Při následném setkání se zaměstnanci elektrárny předvedl Oldřich Navrátil ukázku z představení Válka profesora Klamma a sklidil za to upřímný potlesk. Ředitelka kulturního střediska Jaromíra Hanáčková představila Festival 2-3-4 herců, který se koná právě pod patronací Oldřicha Navrátila. Hosté poté navštívili pracoviště havarijního štábu, strojovnu a blokovou dozornu 1. reaktorového bloku. Vedoucí reaktorového bloku Pavel Ustohal ukázal „blokovkovou“ pamětní knihu, kde je podepsán například Václav Havel. Oldřich Navrátil se do této vpravdě historické knihy (která pamatuje spouštění elektrárny) také podepsal. Do oficiální pamětní knihy elektrárny Oldřich Navrátil napsal: **„Když jsem byl malej, svítili jsme na chatě petrolejkou. Teď tam máme zavedený elektrický proud. A věřte mně, je to mnohem pohodlnější. Proto vyrábějte, vyrábějte, nenechte si do toho od nikoho kecat a já vám za to velmi děkuji. Váš Oldřich Navrátil.“**
Text a foto **Jan Sucharda**

Oldřich Navrátil při monologu ze hry Válka profesora Klamma a při prohlídce 1. blokové dozorny, kde jej provázel zástupce ředitele EDU František Prokop

Rozhovor s Alešem Johnem, novým předsedou OBK

S Alešem Johnem se známe osobně skoro dvacet let. Začátky této „známosti“ jsou v polovině 90. let, kdy Aleš John zastával na Jaderné elektrárně funkci zástupce ředitele pro jadernou bezpečnost. Později se stal ředitelem pro techniku. Ale to už je dávná minulost. Po řadu let byl v čele Ústavu jaderného výzkumu v Řeži. Od loňského roku je v důchodu, ale jaksi mu to nedá, aby seděl doma a koukal z okna... A protože se známe opravdu dlouho a dobře, zvolil jsem pro náš rozhovor trochu osobnější tón...

Aleši, před hromadou let jsi vyslovil přání, aby v blízkosti elektrárny bylo golfové hřiště. Tvoji kolegové ti dokonce k padesátinám věnovali sadu golfových holí, někde bych možná ještě našel fotku z té oslavy. Jak jsi na tom s „golfovým uměním“ dnes a co říkáš tomu svému tehdejšímu přání? Uskuteční se...?

S mým golfovým uměním je to tak jako u všech, co propadli tomuto sportu, tedy „.... nedaří se, vždycky hraješ špatně a vždycky by to mohlo byt lepší...“ Ale hraji a baví mne to, i když, pravda, pořád ztrácím míčky.
A co se týče toho hřiště, musel by se toho chytit hodně zdatný investor. Ale ono nejde ani tak o tu vstupní investici do vybudování. Jde hlavně o to, hřiště dokázat provozovat po dostavění, aby se vůbec uživilo. To se obávám, že v naší oblasti by mohl být dost velký problém, protože zde nejsou golfisti. Myslím stovky lidí, kteří by na tom hřišti pořád hráli a tím zaplatili jeho provoz.
Ona je to tak trochu „Hlava 22“, u nás nejsou golfisti, protože nemají za humny hřiště. Ale hřiště nikdo nepostaví, protože u nás nejsou žádní golfisti. ☺
Ale třeba se to změní.

V regionu elektrárny je jenom několik „větších“ měst (Ivančice, Náměšť, Moravský Krumlov, Miroslav, Oslavany, Rosice), naprostá většina lidí žije v malých obcích - tedy jsou „venkovany“ se vším všudy. Ty sám žiješ také v mrňavé obci nedaleko Třebíče, ale spoustu let ses pohyboval ve „velkém světě“, pracoval jsi v Bruselu, řídil jsi ústav v Řeži, jednal jsi s politiky... Dovedeš se ještě dívat na okolní svět očima „venkovana“?

Děkuji za tuto otázku, já jsem venkovan již deset let. Pravda, přes naši obec jezdí vlak, takže nejsem zase takový zapadlý vlastenec. Ale každý má asi trochu jinou představu o tom, co je a jak se dívá na svět „venkovan“ a jak se dívá na svět ten „nevenkovan“, nebo jak nazvat toho všeználka z velkého světa. Ano, je pravda a sám jsem to poznal, že ve městě, třeba i v Praze, lidé uvažují jinak a mají i jiné priority a hodnoty. U nás na vsi je to takové jednodušší, vodu mám ve studni, zahrádku a ovoce a zeleninu svoji. V garáži shrablo na sníh, a tak, když je nouze, musíš se postarat sám o sebe. Jen ten dobytek jsem ještě nestihl, ale možná později, až budu velký a budu v důchodu...
Ve městě jsi odkázán na městské služby, zásobování, odvoz odpadu, veřejnou dopravu. V paneláku komíny nejsou, voda i elektrika je síťová, když napadne centimetr sněhu, je hned kalamita.
Měšťáci přesně vědí, co ten druhý dělá špatně a jak by to měl dělat dobře a hlavně jak oni sami to dělají nejlíp, na všechno mají ten správný názor, ve všem hledají výhody a prospěch. Prostě, všude byli, všechno znají a „od všeho mají klíče“.
Na vesnicích jsem poznal hodně lidí, kteří, i když si s nimi osud pohrával všelijak, nezapškli a projevovali takovou jakousi obyčejnou moudrost a noblesu. Ve městě to vidíš málokdy. Lidi na vsi mají k sobě i k přírodě blíž a podle toho se chovají a žijí.
Takže ano, myslím, že se ještě dovedu podívat na svět očima venkovana.

No, a to už se dostáváme k jádru věci... byl jsi zvolen za předsedu občanské bezpečnostní komise. Jakou máš představu o své práci a o práci komise jako takové?

OBK je docela unikátní věc. Je to skupina osobností z řad obyvatelstva, většina z nich jsou starostové nebo zastupitelé obcí, jen já nejsem ze samosprávy. OBK na základě dohody s ČEZem dostává od EDU informace o provozu elektrárny a sama si je vyhodnocuje. Potom je sděluje lidem v okolí elektrárny. Jsme takový „poradní orgán“ sdružení Energoregion 2020, Ekoregion 5 a obcí Dukovany a Rouchovany. Cílem je, aby si lidé sami udělali názor o bezpečnosti provozu EDU. Oni totiž lidé žijící v okolí EDU jsou osobně s prostředím elektrárny v každodenním kontaktu, svými pocity, prioritami, majetkem i rodinami.
Ono se pořád mluví o havarijní připravenosti, lidé dostávají tabletky kalium jodidu, slyší složité technické výrazy, však to sám znáš. S tím se musí nějak srovnat, udělat si svůj vlastní názor a žít s tím. OBK je jedním ze zdrojů informací, na základě kterého si vlastní názor na provoz elektrárny vytvářejí. Naše úloha je po pravdě tlumočit, co se na EDU děje, tlumočit to z „techničtiny“ do „lidštiny“.

No jo, ale přece smysl OBK je také v tom, aby „kontrolovala“ elektrárnu, aby se dokázala na problematiku bezpečnosti dívat očima lidí „z venku“, a ty jsi přece jenom většinou svého profesního života s jadernou energetikou svázán, s většinou lidí nejenom na EDU, ale i ve vedení ČEZu a na SÚJB se znáš osobně. Dokážeš se na elektrárnu podívat dost kriticky a s potřebným odstupem?

Tak prvně, OBK prioritně nekontroluje. Na kontroly je tu především ČEZ a hlavně SÚJB a další orgány dozoru. Máme právo se pohybovat samostatně po elektrárně, máme právo si vyžádat a dostat informace a vysvětlení situace. Ale závěr, který sdělujeme obyvatelům, si děláme sami.
Je to takový třetí, naprosto nezávislý pohled na provoz elektrárny, provozovatel si dělá sebekontrolu, SÚJB nařizuje pravidla a kontroluje jejich dodržování. Avšak OBK se na vše dívá poučeně laickým a teď z mé strany i profesním pohledem a vytváří si svůj vlastní názor, který potom sděluje přes samosprávy obcí obyvatelům. To je poslání a smysl OBK.
Ještě jeden detail chci zmínit. Od počátku devadesátých let působím aktivně ve sdružení

provozovatelů jaderných elektráren WANO a mimo jiné se zúčastňuji tzv. Peer Review, prověrek na elektrárnách. Mám tedy docela jasnou představu o tom, co je tzv. nejlepší světová praxe v provozování jaderné elektrárny, jak by elektrárna měla vypadat, jaké by měla mít provozní výsledky a jak by měla být řízena. Takže přináším do OBK nejen vzpomínky „starého zbrojnoše“, ale i možnost srovnávání s ostatním světem.

To, že se s mnoha lidmi znám osobně, na mém názoru a pohledu na věc pranic nezmění. Navíc jsem již více než deset let z EDU pryč, a to mi také umožňuje se na věci dívat s hodně kritickým odstupem.

Názor, že jsem bývalý „čezák“ a že tedy „půjdu svým bývalým kolegům na ruku“, jsem již od svých kritiků slyšel. Ale odmítám ho, neboť oni se velice mýlí. Možná je to proto, že se s ideou OBK a ideou občanského dohledu vnitřně neztotožňují. Oni zde totiž nežijí a problémy EDU se jich týkají jen profesně, nikoliv bytostně, jako se dotýkají nás, co zde v okolí elektrárny žijeme.

V době, kdy jsi na EDU ředitelovat, byly požadavky na bezpečnost dost odlišné od těch současných. Jaké jsou dnes a jak je bude OBK pod tvým vedením „prověřovat“?

Ony se ty požadavky zase tak moc nezměnily. Pořád platí, že se radioaktivita nesmí dostat ven. Po všech těch lapáliích posledních dvaceti pěti let, ať již to byla Paks, Davis Besse, Tokaimura a nakonec i Fukušima, se jen víc zdůrazňuje, že k velkému úniku radioaktivity nesmí dojít za žádných okolností. Po havárii v Three Mile Island v Americe v roce 1979 se všechno soustřeďovalo na prevenci technické závady a na správné pracovní postupy. Po Černobylu v roce 1986 jsme začali kromě zdokonalování zařízení a předpisů tlačit na tzv. kulturu bezpečnosti neboli chování lidí. Na EDU mají krásné motto „chovej se bezpečně, i když se nikdo nedívá“.

A ruku na srdce, děláme to tak všichni i v normálním životě?Jak rychle jezdíš autem, když je prázdná silnice a široko daleko žádné jiné auto? Ať se každý zamyslí... A to je kultura bezpečnosti. Ještě jeden příklad k bezpečnosti a k „postfukušimským“ opatřením. Chceš-li dojet někam bezpečně autem, musíš mít takové to super auto, co se ti za žádných okolností nepokazí, musíš mít takovou tu stoprocentní super navigaci, abys nezakufroval, a musíš být takový ten super šofér, co nikdy nedělá chyby. A to, prosím, za každého počasí, v zimě, větru, dešti, sněhu, námraze, závějích, stromech popadaných přes cestu atd., atd. Tak o tom je dnes jaderná bezpečnost. Ale OBK, jak už jsem říkal, to neprověřuje. To je kompetence Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB), ten je odpovědný lidem v naší zemi za to, že pravidla jsou dostatečně přísná, a že kontroluje jejich dodržování. OBK, je takové „oko lidu z okolí EDU“, které sleduje, jak EDU funguje a sděluje to lidem v okolí elektrárny. EDU nás musí přesvědčit, že provozuje bezpečně a my to potom překládáme obyvatelům v okolí elektrárny do jejich jazyka, aby si udělali svůj vlastní názor, uspořádali si své životní hodnoty a své priority. Protože ti lidé, kterým to sdělujeme, zde žijí a na tu elektrárnu vidí. A řečeno manažersky, oni jsou mí zákazníci v OBK. A těch lidí je téměř 150 000.

V roce 2005 jsme u příležitosti 20. výročí spuštění Jaderné elektrárny Dukovany do provozu spolu připravovali knížku, která nesla název „V polovině cesty“ — byla to symbolika, že elektrárna neskončí svůj provoz v roce 2015, kdy končí její původní projektovaná životnost, ale že má před sebou ještě jednou tolik. Jak vidíš perspektivu elektrárny dnes?

Elektrárna se za těch deset let, co jsem odsud pryč, velice změnila. Pořádek, bezvadný stav zařízení, chování lidi. Provozní výsledky a parametry jsou díky inovacím výrazně lepší. Dukovanští se nemají za co stydět a snesou přísné srovnání se světovou praxí. Vždyť jsou také mezi deseti nejlepšími elektrárnami v Evropě ve srovnání podle ukazatelů WANO.

V Česku je ze zákona udělována licence na období deseti let, je to podobné, jako když jdeš s autem na technickou. Ten desetiletý interval uplyne v EDU v roce 2015. A EDU musí SÚJB doložit, jak provozovali, jak naplňují pravidla a podmínky pro udělení licence na další období. Ty podmínky jsou dlouhodobě známé. Teď se třeba realizují dodatečné technické změny jako reakce na výsledky po prověřování odolnosti elektrárny na extremní přírodní podmínky, tzv. Stress testy. Pokud vím, žádost na prodloužení licence se připravuje a neměl by být zásadní problém s prodloužením na následujících deset let provozu.

A co další budoucnost? EDU má připravené programy „dlouhodobého provozu“, které by měly umožnit další prodloužení provozu až někam do období 2035 až 2045. Ale to je již opravdu velké věštění z křišťálové koule. Ale myslím, že je každému jasné, že ekonomicky se prostě vyplatí elektrárnu provozovat co nejdéle. Nicméně, všechno jednou skončí, a proto se nyní začíná mnohem víc než dříve mluvit o náhradě stávajících dukovanských bloků novými. Lokalita EDU je prostě přisouzena energetice a bylo by velice nemoudré toho nevyužít. Nota bene, když je to jediný velký podnik v širokém dalekém okolí. A to by měli vnímat i národohospodáři v Praze.

Děkuji ti za odpovědi. Zakončíme to zase trochu osobně. Jak je to s tvými koníčky? Já vím golf, ale co jiného?

Mám nachystanou hromadu starých rádií na renovaci, pátrám ve svém rodokmenu a možná se vrátím k fotografování. Mám na Technice v Brně seminář se studenty. Taky trochu toho cestování a jako venkovan kutěni, protože na baráku je pořád co dělat. A taky rozmazlovat vnoučata, že? A jako rentiér - důchodce, na nic přece nemám čas...

Ptal se **Jan Sucharda**

Nadace ČEZ 2014

Nadace ČEZ je nejštědřejší firemní nadací a funguje od roku 2002. Zastřešuje dárcovské aktivity společnosti ČEZ a ročně podporuje stovky projektů, které reagují na aktuální potřeby české společnosti.

Za loňský rok nadace podpořila 646 projektů za více než 159 milionů korun, z toho na Vysočině a jižní Moravě to bylo 118 projektů za 21,172 mil. Kč.

Grantová řízení pro letošní rok

Oranžová hřiště – výstavby a obnovy dětských a sportovních hřišť. V ČR je více než 200 oranžových hřišť, která splňují náročně hygienické a bezpečnostní normy. Z toho na Vysočině a jižní Moravě je takových hřišť 47. Žádosti o dotace se podávají průběžně během celého roku, maximální výše příspěvku není stanovena.

Podpora regionů – nejsilněji zastoupená oblast podpory projektů, které se týkají obecně zlepšení života v regionech. Projekty zasahují oblast komunitního života, životního prostředí, sociální a zdravotní, oblast kultury. Na Vysočině a jižní Moravě byly v loňském roce podpořeny projekty oprav kulturních památek (kostelů, křížů, kapliček), pro obce v regionu elektrárny Dukovany byla zakoupena technika pro úklid a zkrášlování obcí. Z prostředků Nadace ČEZ byly např. opraveny budovy škol a mateřských školek, kulturních domů, hasičské zbrojnice, zakoupeno nové osvětlení muzeí, veřejné osvětlení či pořízen nový obecní rozhlas a další. Žádosti o podporu regionálních projektů je možné podávat v průběhu roku, maximální výše příspěvku není stanovena.

Oranžové kolo – je putovní; vyšlapaná energie se přeměňuje na finance pro neziskové organizace. Oranžové kolo, vlastně kola dvě, je možné vidět na veřejností hojně navštěvovaných akcích. V regionu elektrárny Dukovany je to každoročně festival Folkové prázdniny v Náměšti n. O. V loňském roce se vyšlapalo 200 tisíc korun pro Nadační fond dětské onkologie Krtek v Brně a Nadační fond Josefa Zimovčáka Na kole dětem. Do sedel oranžových kol zasedlo na 250 návštěvníků festivalu.

Oranžový přechod – podpora osvětlení přechodů pro chodce. V loňském roce probíhala podpora na základě vybraných přechodů, o nichž hlasovala veřejnost. V letošním roce se zrealizuje osvětlení 35 přechodů v ČR, z toho 5 přechodů bude osvětleno na Vysočině a jižní Moravě. Dotace o osvětlení přechodu ve Vaší obci/městě je možné podávat v termínu 15. 5.-15. 6. 2014.

Stromy – podpora výsadby stromů – především nových a obnovovaných alejí a stromořadí. Žádost o finance mohou podat obce a města v maximální výši 200 tisíc korun, a to v průběhu července 2014. V loňském roce bylo úspěšných 15 obcí, které vysadily 1 800 stromů za 1,7 mil. Kč.

Zaměstnanecký grant – je novinkou od roku 2013. Až o 30 tisíc korun může v průběhu dubna Nadaci ČEZ požádat kterákoliv veřejně prospěšná organizace, ve které se aktivně angažují zaměstnanci ČEZ, tedy „u nás“ zaměstnanci JE Dukovany či Vodní elektrárny Dalešice. V loňském roce bylo podpořeno 107 organizací v celé ČR, na Vysočině a jižní Moravě bylo podpořeno 11 organizací (byly to např. SDH, ČČK, TJ Sokol a další) v celkové částce 313 tisíc korun.

Oranžové schody – projekty, které upravují budovy, aby byly bezbariérové a tak bylo umožněno tělesně handicapovaným žákům, studentům a pedagogům začlenit se do standardní výuky (jedná se např. o budování výtahů, nákupy plošin a schodolezů).

Oranžové učebny – podpora nákupu pomůcek a zařízení pro zatraktivnění výuky fyziky na základních a středních školách.

Kompletní informace o Nadaci ČEZ a možných dotacích najdete na www.nadacecez.cz, v případě dalších dotazů se můžete obracet na zástupce Nadace ČEZ pro region Vysočina a jižní Morava: Mgr. Jana Štefánková, útvar vnitřních a vnějších vztahů JE Dukovany, tel. č. 561 104 631, 724 804 786.

NADACE ČEZ

Zárubice
aneb Hobby pana starosty

Obec Zárubice se 123 obyvateli se nachází 14 kilometrů jihovýchodně od Třebíče. První písemná zmínka o obci je z roku 1349. Do katastru obce patří dva rybníky: Jarošovský Kacíř (původně Kačíř) a Klárka, běžně zvaný Zárubický. Typickým znakem zárubických domů byly plastické ozdoby fasády v podobě malých čtverečků nad okny a vraty. Fasáda byla natřena vápnem nebo obarvena obyčejně na zeleno. Dominantou obce je kaplička z roku 1846. Další památkou je pomník obětem1. světové války z roku 1929 s fotografiemi a jmény mužů, kteří padli. **A jak žije obec dnes?** O tom jsem si povídala s panem starostou **Lubošem Křivánkem.**

Kulturní život zárubických občanů je velmi bohatý, jen těžko se vybírá, která z uspořádaných akcí je nejvýznamnější, protože každá z nich má svoje kouzlo. V obci kromě tradičních zájmových organizací jako jsou například hasiči, myslivci, či včelaři, působí i spolky Toulavé kolo a Zárubičtí chodci.

„Největší akcí je každoročně Bláznivý týden, který pořádáme letos již po třinácté. Koná se vždy 1. prázdninový týden a začíná se v neděli. Během týdne se uskuteční: kuličkiáda, kvízový den, výlet na kole, sportovní odpoledne, hledání pokladů a končí se v sobotu Zárubickým triatlonem, který se skládá z plavání asi 300 m v rybníce, jízdy na kole 11 km a běhu 500 m. Aby měl Bláznivý týden nějaký náboj, snažíme se každý rok mít nějaké téma. Z minulých bych zmínil pravěk, zimní olympiáda, myslivost a letos máme středověk. Zájem o tuto akci neupadá, spíše má stoupající tendenci,“ přibližuje atmosféru jedné z nejoblíbenějších akcí pan starosta. V Zárubicích nezapomínají ani na tradiční akce, ke kterým bezesporu patří pouť a masopust.

K novým akcím patří soutěž „Foto roku“ - ta je určena pro místní obyvatele a soutěží se o nejpěknější fotku s tématikou Zárubic. Populární je „Ořechovka roku“, což je soutěž o nejchutnější likér z ořechů.

„V letošním roce po deseti letech se chystáme uspořádat ořechovku desetiletí, protože každý vítěz dával do archívu ½ litru, můžeme tedy porovnávat. Soutěž pro amatérské básníky Čapkovo jaro, je soutěž o nejhezčí báseň na předem daná slova,

která musí báseň obsahovat. V rámci Toulavého kola společně vyrážíme na cyklovýlety. Jezdíme i Zárubickou stovku, což znamená 100 km okruh do okolí. Z nejnovějších akcí bych chtěl upozornit na předsilvestrovské setkání u památečního dubu v lese Svatochni, které pomáháme organizovat a kde se setkáváme s ostatními obyvateli okolních obcí,“ ukončil povídání o bohatém kulturním životě Luboš Křivánek. Přestože jsou Zárubice malou obcí, byl zde vybudován vodovod, plynovod, nové chodníky a silnice, opraven byl i kulturní dům s obchodem. Posledním počinem v obci bylo zasíťování sedmi stavebních parcel, které jsou již prodány a na některých stojí již domy, v nichž se bydlí. V letošním roce by měla být v Zárubicích zahájena stavba splaškové kanalizace a ČOV.

Moje poslední otázka pro pana starostu zněla: **„Máte vůbec volný čas na nějaké hobby?“**

„Starostuji jako neuvolněný, takže až po práci v Jaderné elektrárně Dukovany. Volného času proto není mnoho, ale ten, co mám, se snažím trávit s rodinou nebo se věnuji sportu. Rád jezdím na kole, do nedávna jsem hrál fotbal, u kterého jsem zůstal, protože pomáhám s trénováním starších žáků v Myslibořicích. V zimě si rád zahraji hokej.“

Děkuji za rozhovor **Alena Hostašová**

Účastníci Zárubického triatlonu

Foto na stránce archiv obce

Pokračuje zodolňování EDU na extrémní klimatické vlivy a seismicitu

Blíží rok se 2015, ve kterém bude dosaženo třiceti let bezpečného a spolehlivého provozu 1. reaktorového bloku. Blíží se tak i termín podání žádosti na SÚJB o obnovení licence k dalšímu dlouhodobému provozu pro 1. RB. Obdobná žádost o obnovení licence pro 2. RB bude podána v roce 2016 a pro 3. a 4. RB v roce 2017.

Abychom vytvořili předpoklady k dalšímu bezpečnému a spolehlivému provozu a k získání povolení dlouhodobého provozu, je nutné provést mnoho vylepšení jak v technické oblasti, tak v ostatních oblastech, které jsou souhrnně řešeny projektem LTO (long term operation = provoz za hranicí projektové životnosti). Jedním z nezbytných technických opatření je zodolnění objektů EDU na extrémní klimatické vlivy a seismicitu. Opatření se týká objektů, ve kterých se nachází bezpečnostně významné zařízení, tedy zařízení, které je důležité pro zajištění jaderné bezpečnosti. Cílem zodolnění objektu je, aby extrémní klimatické vlivy a seismicita nezpůsobily poškození objektu takového rozsahu, který by znemožnil plnění bezpečnostních funkcí zařízení důležitých pro bezpečnost. Zodolnění se týká objektů: centrální čerpací stanice (CČS), reaktorovna, strojovna, podélná etažérka a příčné etažérky včetně blokových dozoren obou hlavních výrobních bloků (HVB).

Zodolnění na extrémní klimatické vlivy znamená, že objekt musí odolat klimatickým podmínkám - vodní a sněhové srážky, vítr, teplota - o síle (velikosti), jejichž výskyt lze očekávat v desetitisíciletém období. Zde je nutné si uvědomit, že „normální“ (nejaderné) objekty – např. klasické elektrárny, obchodní centra) se projektují tak, aby odolaly klimatickým podmínkám, jejichž výskyt lze předpokládat v období sto let.

Zodolnění na seismicitu znamená, že objekt musí odolat seismické události, jejíž odezva je vyjádřena zrychlením na úrovni země 0,1g. Přestože je tato hodnota vyšší, než očekávané desetitisícileté maximum, je to hodnota, kterou doporučuje MAAE (Mezinárodní agentura pro atomovou energii). EDU se nachází v lokalitě, ve které lze v desetitisíciletém období očekávat seismickou událost s odezvou 0,06 g.

Současný stav zodolňování objektů EDU na extrémní klimatické vlivy a seismicitu

■ Centrální čerpací stanice

Objekty obou centrálních čerpacích stanic jsou zodolněny.

■ Blokové dozorny (BD)

BD 1., 2. a 4. bloku jsou zodolněny. V současné době je realizováno zodolnění BD 3. Termíny dokončení realizace jsou stanoveny s ohledem na termín podání žádosti o obnovení licence příslušného bloku.

■ Podélné a příčné etažérky

Probíhá zodolňování podélných a příčných etažérek HVB 1 (hlavní výrobní blok). V letošním roce bude zahájena první ze tří plánovaných etap zodolňování podélných a příčných etažérek HVB 2, a to během odstávky 4. reaktorového bloku. Termíny dokončení realizace jsou stanoveny s ohledem na termín podání žádosti o obnovení licence příslušného bloku.

■ Reaktorovna

Je navrženo realizovatelné technické řešení zodolnění stávajících konstrukcí reaktorovny HVB 1. Realizace proběhne v letošním roce v období od května do září. V letošním roce bude připraveno realizovatelné technické řešení zodolnění reaktorovny HVB 2. Realizace proběhne v období od září do konce roku 2014.

■ Strojovna

V současné době jsou rozpracovány tři varianty řešení. Z těchto variant bude na základě vyhodnocení ukazatelů proveditelnost / cena / obhajitelnost vybráno konečné řešení. Pro strojovny obou HVB však platí, že termíny dokončení realizace musí být nejpozději v roce podání žádosti o obnovení licence příslušného bloku.

Ctirad Ondrák

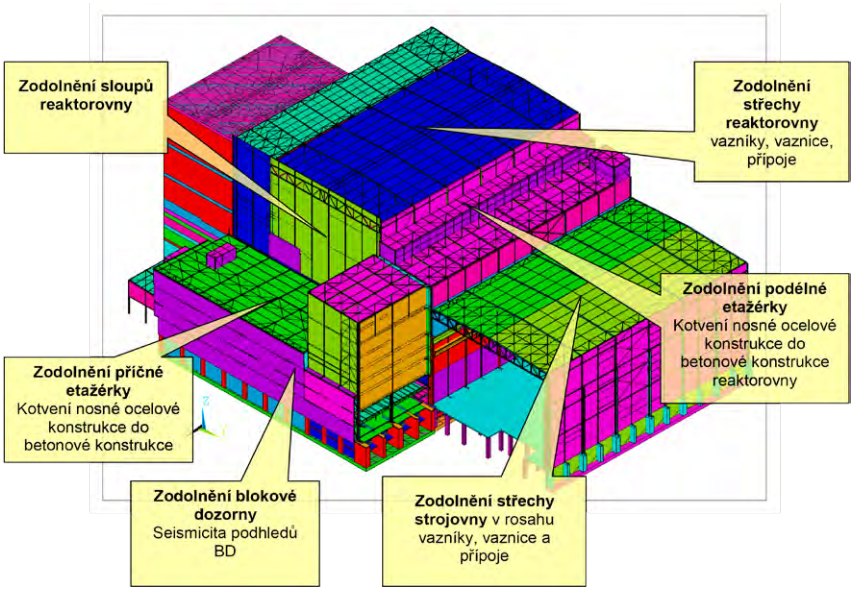

XXI. ročník

zpravodaj

příloha časopisu pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Zajímavosti | Trendy | Rozhovory | Lifestyle | Inspirace

ročník XXI / číslo 1 / 2014

Alena Sladká z Mohelna své humanitární cítění projevuje nejen ve své profesi, ale i při rekonstrukcích bitev ze II. světové války - působí jako zdravotnice.
Čtěte rozhovor na str. III

Zimní olympiáda dětí a mládeže tentokrát na Vysočině

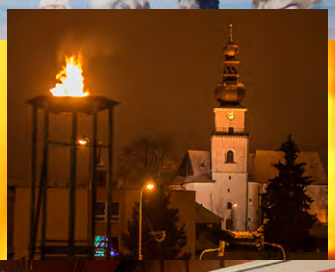

Jaroslav Chlubna: Díky focení umím zastavit čas

Informace z elektrárny i našeho regionu najdete na www.aktivnizona.cz

SKUPINA ČEZ

Fotografie Jaroslav Chlubna

inspirace

Nový vysokoškolský obor v Třebíči

Západomoravská vysoká škola v Třebíči otevřela nový obor Udržitelný rozvoj regionu a krajiny. Díky podpoře z Nadace ČEZ nyní připravuje dálkovou formu tohoto studia. Bakalářský obor je vhodný pro absolventy středních zemědělských škol, středních průmyslových škol, technických lyceí a všeobecných gymnázií.

Poslední rok se studenti specializují, vybrat si mohou z Ochrany životního prostředí, Monitoringu regionálních struktur a procesů, Technik a technologií odpadového hospodářství. V únoru 2015 se škola bude stěhovat ze současných prostor do nových. Studenti se budou učit v bývalé Baťově továrně v Borovině. Se školou se bude také stěhovat její knihovna, která čítá šestnáct tisíc svazků.

Další novinkou je příprava akreditace nového oboru - Kulturněhistorická studia.

E. F.

zajímavost

Díky focení umím zastavit čas

Jaroslav Chlubna oslaví v červnu třicáté narozeniny. Bydlí ve Slavěticích s manželkou Žanetou, společně očekávají přírůstek do rodiny. Jára rád fotí, a protože bydlí kousek od elektrárny, je právě elektrárna častým motivem jeho fotografií.

První zrcadlovku dostal do ruky před pěti lety. Učí se sám. „Rád fotím přírodu, je tam klid na učení a zkoušení si různých věcí. Své fotky publikuji na fotowebech. Dostávám zpětnou vazbu, kritiku i pochvaly," říká Jára. Na focení ho baví to, že dokáže zastavit čas v obrazech a do budoucna zachytit krásné vzpomínky. Nerad se „opičí" po druhých a tak hledá vlastní inspiraci. Fotky se snaží příliš neupravovat. „Mám rád přirozené fotky, které vytvořím sám přímo na místě. Chci zachytit pošmourné podzimní počasí, nemá smysl do fotky dotvářet slunce, tím se vytrácí ta autenticita," vysvětluje Jára. Ve volném čase rád vaří, chodí do přírody a hlavně se stará o manželku (v době vydání bude již zřejmě otcem, takže přejeme hodně zdraví a hezkých fotek malého či malé).

Eva Fruhwirtová

rozhovor

Alena Sladká:
Kvůli situaci na Ukrajině jsem nemohla odjet na stáž

Jednadvacetiletá Alena Sladká z Mohelna studuje Sociální a humanitární práci na CARITAS - Vyšší odborné škole sociální Olomouc. V rámci studia má povinné tříměsíční zahraniční stáže. Alena se zaměřila na problematiku migrantů a péče o ně. A protože nejvíce migrantů v České republice je z Ukrajiny, rozhodla se, že na stáž pojede právě na Ukrajinu. Jenže současná velmi neklidná politická situace na Ukrajině jí stáž překazila.

O Aleně

Studovala Střední školu informačních technologií a sociální péče, obor Sociální péče – sociálně správní činnost v Brně. Má staršího bráchu Jirku a starší sestru Lenku. Táta se strýcem pracuje v Jaderné elektrárně Dukovany, maminka v Přijímacím středisku pro uprchlíky Zastávka. Pátým rokem se účastní krojovaných hodů v Mohelně. Jejím novým koníčkem je rekonstrukce bitev z druhé světové války, kde působí jako sovětská zdravotnice.

Alena při krojovaných hodech v Mohelně (na snímku uprostřed)

Kdy ses začala zajímat o problematiku uprchlictví?

Začalo to na střední škole. Byla jsem na praxi v Přijímacím středisku pro uprchlíky v Zastávce. Tato střediska jsou v České republice jenom dvě. V Zastávce a v Praze. Je to přechodné zařízení, kde mají žadatelé o azyl ubytování a dostávají stravu. Učí se česky, je tam i výtvarná díla. Pobyt je zde limitován čtyřmi měsíci.

Co se s nimi děje pak?

Potom se přesouvají do pobytového střediska. Tento systém péče o uprchlíky spadá pod Odbor azylové a migrační politiky, který je pod Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. O azyl mohou žádat ti, kteří utíkají ze zemí, kde je nějaké válečné nebezpečí nebo jsou stíháni politicky. Musím říct, že mnoho azylů se u nás neuděluje (přibližně 1 %).

Z jakých zemí k nám nejčastěji lidé utíkají? A proč? Jaké mají důvody?

Nejvíce to je Ukrajina. Setkala jsem se s migranty z Pákistánu, Keni a Běloruska. Oni si myslí, že jsme Západ, proto k nám utíkají. Ale je tam i skrytý úmysl. Ve skutečnosti jsme přestupní stanice dál, do Francie, Anglie, USA. Mezi uprchlíky je více mužů, než žen. Často je to tak, že utíkají dříve, aby si našli práci a připravili zázemí pro zbytek rodiny. Ta pak přijde za nimi. Ale utíkají i svobodní muži. Dostala jsem pár nabídek k sňatku. Byly to vypočítavé nabídky, chtěli tady zůstat...

Máme u nás hodně uprchlíků? A je to klesající, nebo stoupající tendence?

Největší počet migrantů u nás byl po roce 1989 a po válce v Čečensku. Od té doby migrace klesá. Například v Zastávce je nyní zhruba třicet uprchlíků.

Vyprávění uprchlíků musí být zajímavé, ale také hodně emotivní a často i smutné...

Vzpomínám si na vyprávění jednoho Pákistánce. Jsou zvyklí pomáhat svým rodičům, přesto, že žijí odděleně. Měl několik bratrů, kteří utekli do Německa. On se rozhodl utéct do České republiky. Chtěl si tady najít ženu a usadit se. A také navštívit svého bratra v Německu.

Jak se vyrovnáváš s příběhy, co ti vypráví?

Mám za sebou několik praxí a myslím, že už dokážu trochu odhadnout, kdo mluví pravdu a kdo si vymýšlí. Ve chvílích, kdy si nejsem jistá, se poradím s ostatními pracovníky. Je to ovšem velice náročná profese. Na světě je spoustu lidí, kteří se tak dobře nemají. Můžeme být rádi za to, kde žijeme. Faktem je, že si člověk daleko více uvědomí, jak se máme v České republice dobře. Jsem ráda, že je tu můj domov.

Ptala se **Eva Fruhwirtová**

Celý rozhovor si můžete přečíst na www.aktivnizona.cz

Jad(e)rná inspirace

Ve zdravém těle zdravý duch aneb Olympiáda dětí a mládeže na Vysočině

Světelná show, nástup sportovců pod vlajkami svých krajů, skvělá atmosféra a sportovní nadšení. To bylo zahájení Zimních olympijských her dětí a mládeže v Havlíčkově Brodě, které se konalo v neděli 19. ledna. O půl druhé se začalo plnit parkoviště před zimním stadionem v Havlíčkově Brodě. Kolem stadionu stály skupinky mladých sportovců. Rozlišovacím znamením byly jejich bundy – každý kraj měl jiné stejnokroje. Všichni netrpělivě čekali na slavnostní ceremoniál zahájení. Moderátorem byl známý sportovní komentátor Štěpán Škorpil. Publikum, které čítalo přes čtyři tisíce lidí, s ním výborně komunikovalo. Představování vlajkonošů a jednotlivých reprezentací krajů provázelo obrovským potleskem a skandováním. Prvním vlajkonošem za město Prahu byla Kateřina Neumannová. Vlajku Vysočiny hrdě nesl Jiří Holík, rekordman Československa v počtu odehraných zápasů za hokejovou reprezentaci (319 startů). Olympijský oheň zapálila legendární čtveřice sportovkyň, které v roce 1984 získaly na zimních olympijských hrách v Sarajevu v disciplíně běh na lyžích, stříbrnou medaili. Pořádání olympiády významně podpořila Skupina ČEZ.

Eva Fruhwirtová

Zahajovací ceremoniál v Havlíčkově Brodě

Podrobné zpravodajství a rozhovory s nejúspěšnějšími reprezentanty Vysočiny najdete na www.aktivnizona.cz

zajímavost

Synové ve šlépějích svého otce aneb Jak se troubí na lesní roh

Miroslav Nováček je kramolínský myslivec a zároveň sbormistr Babylonských trubačů. K myslivcům se podle svých slov dal především pro krásné myslivecké tradice. Myslivost je díky tradicím zapsaná na seznam kulturního dědictví České republiky, není to jen o lovu. Jednou z tradic je právě i troubení na lesní roh. Většina loveckých skladeb je psána pro tóny, které jdou zahrát na lesnici. „Když chceme zahrát třeba lidovou písničku, tak si musíme pomoci tím, že různě zacpáváme dlaní roztrub. Je to o zkoušení. Houslista hledá na hmatníku, my zase různě ucpáváme roztrub," vysvětluje Miroslav Nováček.
V jeho šlépějích jdou i jeho synové - Filip a Jakub. Filip hraje rok a půl, teď mu je třináct let. Babylonští trubači se scházejí na honech a na plesech. Samozřejmostí je novoroční výstup k rozhledně Babylon, podle které mají svůj název.
„Na konci dubna bude v Náměšti přehlídka trofejí a tam budeme na zámeckých schodech troubit," zve trubač Nováček.

Eva Fruhwirtová

STŘED se představuje: „Nebojíme se pomáhat!“

STŘED je nestátní nezisková organizace se 14letou historií, která pomáhá lidem v předcházení a řešení jejich problémů. Poskytuje ambulantní a terénní služby sociální prevence dospělým lidem a dětem, kteří se dostanou do obtížné životní situace z důvodu např. problémů ve vztahu s partnerem nebo při výchově a vztahu dítěte s rodičem, z důvodu ztráty zaměstnání, bydlení, školy nebo spáchají trestný čin a mají zájem změnit své chování tak, aby bylo společensky přijatelné. Část činnosti je zaměřena na primární prevenci. „Pořádáme k tomu přednášky, besedy, vzdělávací programy pro žáky mateřských, základních a středních škol, sociální pracovníky, psychology a pedagogy,“ upřesnila Mgr. Martina Bártová, ředitelka organizace.

Paní ředitelko, jak je to ve vaší organizaci s dobrovolnictvím?

To je otázka na místě. Ano, zapojili jsme se do putovní výstavy fotografií k tématu Dobrovolnictví na Třebíčsku a v prostorách hlavního vstupu Jaderné elektrárny Dukovany jsme zveřejnili fotografie, prezentující činnost našich dobrovolníků. Díky podpoře JE Dukovany jsme mohli propagovat náš nejstarší program, který se drží na trhu již čtrnáct let. Dnes je obtížné přimět lidi k pomoci ostatním. Domnívám se, že jsme většinově jako společnost nastaveni na osobnostní rozvoj, osobní uplatnitelnost na trhu práce a pomoc druhým je na okraji zájmu. I tak však máme každý rok desítky schopných dobrovolníků, kteří pomáhají v domovech pro seniory, v péči o mentálně postižené a klubových aktivitách pro děti ze sociálně slabých rodin.

Pro jakou cílovou skupinu je vaše práce zaměřena?

Velkou část naší klientely tvoří ohrožené a pěstounské rodiny, žáci mateřských, základních a středních škol, riziková mládež a lidé, kteří si nevědí rady se svojí současnou životní situací a potřebují krizovou intervenci. Zaměřujeme se také na děti a mládež s rizikovým chováním, kteří např. experimentují s drogou, chodí za školu, nerespektují autority, hledají sami sebe... Nabízíme aktivity a programy těm, co nemají potřebu trávit čas organizovaně v kroužcích, chtějí se o něčem poradit nebo si jen tak popovídat.

Chodíme za dětmi do terénu s nabídkou nízkoprahových služeb v klubu eMBečko a poradenstvím ve Středisku výchovné péče.

Jaké jsou vaše dosavadní podmínky k práci?

STŘED, o. s., má hlavní sídlo v Třebíči na Klubu Hájek nad krytým plaveckým bazénem. Pronajímáme pěkný sál s kapacitou 200 osob na konference, plesy, taneční kroužky apod. a v horních patrech využíváme kanceláře a učebny pro svoji základní činnost. V Moravských Budějovicích provozujeme nízkoprahový klub, dobrovolnické centrum a máme zde také terénní práci v ohrožených rodinách a péči o pěstounské rodiny. Zajíždíme i do Znojma. Od roku 2013 pracujeme nově na Humpolecku, Pelhřimovsku, Pacovsku a ve Světlé nad Sázavou.

Byli byste schopni rozšířit své služby i bez pomoci dotací?

Jsme vázáni legislativou poskytovat většinu služeb bezplatně. Abychom uspokojili poptávku potřebných, jsme závislí na poskytování dotací z českých či zahraničních zdrojů. Co já vnímám jako náš zásadní nedostatek, je firemní donátorství. Náš rozpočet se pohybuje okolo 10 milionů Kč. Umíme se ucházet o zakázky ze zahraničí, státu a samosprávy, ale tyto zdroje jsou nestabilní a v některých případech více podporují rozvoj než udržení již funkčního prostředí. STŘED nemá potřebu jít cestou „kam vítr, tam plášť“. **Chceme být stabilními odborníky a služebníky lidem s problémy na Vysočině.** Očekáváme rozvoj podpory našich služeb ze strany místních firem. „Vlaštovkou“ z těch, co pochopila náš směr, je firma VIA ALTA. Máme zájem na tom, aby i Jaderná elektrárna Dukovany s námi spolupracovala na propagaci našich aktivit a stala se spolu s námi prostředníkem pomoci lidem v nesnázích.

Děkuji za rozhovor **Alena Hostašová**

Z Vysočiny do tropů
a na ostrov Robinsona Crusoa

Cesta do tropů pro Ing. Josefa Stříteckého začala v roce 1994 na lesnickém veletrhu v Prachaticích. Tehdy pracoval jako ředitel Lesní společnosti v Jaroměřicích nad Rokytnou a na veletrhu nabízel komponenty do lesnických školek na výrobu obalovaných sazenic. Setkal se zde s kolegy, kteří se vrátili z Latinské Ameriky.

Co je pravdy na tom, že jsi v této republice brán jako znalec na tropické lesnictví?
Nevím, jestli jsem brán jako znalec, ale mám určité zkušenosti a občas je zprostředkovávám na Mendlově univerzitě v Brně. Co mohu, to teď předávám těm, kteří o tropické lesnictví mají zájem. Přednáším asi čtyřikrát do roka, mezitím pomáhám kolegům. Zpracovávám různé podklady, ekonomické kalkulace, prezentace, výkresy pro technické záležitosti k patentům - jde o aktivity kolem zalesňování a podpory pro zalesňování mimo ČR.

Dnes máš za sebou spoustu úspěšných projektů se zalesňováním v tropických oblastech, co se tehdy odehrálo na lesnickém veletrhu v Prachaticích?
Večer, když jsme popíjeli a bylo nám lépe než přes den, došlo na debatu, proč naše produkty nabízet jen v ČR, když je lze uplatnit třeba i v Latinské Americe. Zástupcům ministerstva, kteří se o toto téma zajímali, jsme nabídli, že zpracujeme analýzu možností, co můžeme udělat, a s čím se jako Češi můžeme prezentovat. Následně jsme v roce 1995 pro Ekvádor připravili projekt. Ten se však nerealizoval. Jedním z důvodů byla právě probíhající válka s Peru. V roce 1998 jsem byl pak znovu osloven a původní projekt oprášil. Nazvali jsme ho „Zalesňování And metodou Patrik“, a podali jej na ministerstvo zemědělství.

Projekt vyšel a dál?
Připravili jsme misi pro Ekvádor a Chile, vycestovali tam, zjistili možnosti a navázali kontakty. Zástupci ministerstva obrany Ekvádoru projevovali zájem o zalesnění pohraničních oblastí s Peru. Taky jsme dodali celou technologickou sadu do výzkumného ústavu DINICE a na univerzitu do Ibarry. Šlo o výrobu sazenic, ne původních dřevin, například borovic a eukalyptu.

Není to chyba zalesňovat nepůvodními dřevinami?

Práce na půdních sondách

Byla to jejich volba. Je to celosvětový trend – rychle vydělat. Např. o eukalyptu se ví, že „vykrádá“ půdu o zbytky vláhy, že nevytváří příznivé porostní mikroklima. Takže pokud je vysazen na nevhodném stanovišti, může přispět k rozšíření polopouští. Na vlhkých stanovištích se ale dá pěstovat úspěšně.

Byl to tedy projekt i pro Chile?
Ano, v Chile jsme dodali výrobní technologii do školky v Chomadahue a na ostrov Juan Fernandez, který je známý jako ostrov Robinsona Crusoa. Na pevnině v Chile jsme přispěli k zalesnění ploch po rozsáhlém požáru na pomezí s Argentinou. Cesta na ostrov byla docela zajímavá. Pilot si po opuštění pevniny za Valparaisem četl noviny a zakryl nám výhled. Asi po hodině čtení usnul a letadélko letělo dál nad Pacifikem. Po čtyřech hodinách letu, kdy jsme byli obklopeni nekonečným oceánem, se před námi ostrov jako zázrakem zjevil. Kdo by čekal romantiku, ten se mýlí. Přistáli jsme na totálně zerodované půdě, vypadající jako měsíční krajina. Co nezničili lidé, to sežraly kozy, co nesežraly kozy, to dokončili přemnožení králíci. Robinson Crusoe by tam už asi nepřežil. Jeho jeskyně je totálně rozkopaná hledači pokladů.

Vaše projekty však pokračovaly dál...
Další projekt byl rozšířen do Kolumbie. V roce 2002 jsme při jedné z cest navštívili seminář v Bogotě. Tam jsme přítomné seznámili s naším návrhem, jak se zapojit do projektu financovaného z USA, jenž měl nastartovat

likvidaci plantáží koky. Američané na něj uvolnili tři miliardy dolarů. Před plným sálem jsem odprezentoval naši nabídku zahrnující i průzkum terénu atd., a po druhé prezentaci u soukromých firem naši nabídku kolumbijská strana akceptovala. Její zástupci pak navštívili ČR a dali jsme dohromady smlouvy. Šlo o vybudování lesnické školky, ze které se mělo zalesnit asi 3500 hektarů. Dotaci získala nábytkářská firma, exportující své výrobky do USA. Následovalo vybudování školky a zaškolení pracovníků. Školka od svého založení stále každoročně produkuje tři miliony krytokořenných sazenic. První výsadba proběhla v roce 2003 a nyní je tam už zalesněno sedm tisíc hektarů. Pro ilustraci - u nás přirůstá na hektar lesa asi 3,5 až 4 m^3 dřeva ročně, v tropických podmínkách je možné počítat s přírůstem 28 až 40 m^3.

Skupina studentů Mendelovy univerzity v Brně na výjezdu v roce 2013

Do Chile jste se vrátili znovu, co vás zde a poté v dalších zemích, čekalo za práci?

Souběžně s projektem v Kolumbii jsme vybudovali i školku pro jednu nadaci v Nikaragui. V Chile jsme v Patagonii zalesňovali v národním parku Tores del Paine. Školku jsme vybudovali v Puerto Natales. Další projekt, kterého jsme se zúčastnili, byl v Jemenu na ostrově Sokotra. Je to projekt, kde dlouhodobě působí pracovníci Mendelovy univerzity v Brně. Jedná se zde o záchranu dračince, který roste pouze zde. Jeho obnova je kompletně devastována kozami. Oslovila nás i organizace „Člověk v tísni“, abychom jim pomohli při zalesňování těžce zerodovaných oblastí v Etiopii v okolí jezera Awassa. V roce 2006 jsme pak pro Lesy ČR koncipovali lesnický pilotní projekt na zakoupeném pozemku v Nikaragui..

To už jsi uměl španělsky?

Impulsem pro naučení jazyka pro mě byla skutečnost, že budeme budovat školku v Kolumbii, pro komerční využití lesa. Částečně jsem se naučil odposlechem a částečně jako samouk. Dá se říci, že španělsky jsem se naučil na záchodě. Využíval jsem každých pět minut strávených na záchodě k opakování lekcí. Takže denně to dalo asi 20 minut v bdělém stavu, protože večer bych u čtení usínal.

Co bylo spojeno s projektem v Nikaragui a jak velký je váš tým?

V Nikaragui jsme v roce 2006 nakoupili pozemky, - zhruba 200 ha. Nakoupili - tím myslím společnost H.F.C. a. s. z Hradce Králové. Jedná se o akciovku, kde je padesátiprocentním vlastníkem státní podnik Lesy ČR. Schválení projektu proběhlo jak ve vedení státních lesů, tak u druhého vlastníka, stavební firmy FATO, a. s.. Jedná se o teakovou plantáž obohacenou i dalšími cennými dřevinami, založenou na zanedbaných pastvinách. Počítá se ale také s původními dřevinami sekundárního lesa ve strží ch. Nikaragua má za sebou občanskou válku. V jejím důsledku původní majitelé pozemků emigrovali do Severní Ameriky. Sandinovci pak vytvářeli na venkově družstva, ale to vedlo k postupné devastaci. Dnes tam jsou už sedm let staré porosty teakového dřeva vysoké 8 - 12 m. Podařilo se nám také zprostředkovat spolupráci mezi univerzitami v Brně a Managui. Na této finci (farmě) je tedy od roku 2011 vytvořena i základna pro studenty z Mendlovy univerzity, kde se seznamují s tropickými podmínkami. Náš základní expertní tým je tříčlenný, semenáře a školkaře zastupuje Ing. Josef Cafourek, Ing. Martin Smola se zase věnuje analýzám terénu a prostorové struktuře lesa. Máme ještě spřátelené odborníky, kteří umějí španělsky, takže dohromady je nás asi osm.

Mohl bys nám přiblížit život na venkově v této velmi chudé zemi? Jak ty se tam cítíš?

Základní rozdíl je ten, že je tam celý rok teplo, což má obrovskou výhodu, že se nemusí vynakládat obrovské množství energie na přežití zimy. Oblíbeným pokrmem je jejich gallo pinto – rýže s fazolemi. To obohatí někdy sýrem, jindy vejci, zeleninou. Kolem domů jim pobíhají kuřata a prasátka. Pěstují kukuřici, banány a tropické ovoce. Jedna kráva je schopna uživit rodinu. Jejich chudoba je hlavně v tom, že nemohou dát svým dětem vzdělání. Žijí v menším prostoru, než na jaký jsme schopni dosáhnout my. Přesto působí spokojeně. Ženy posedávají před domky, vyperou tři čtyři trička, kalhoty, uvaří, povídají si a čiší z nich poklid.

Udělali jste v Nikaragui něco pro místní obyvatelstvo, kromě lesnictví?

Vybudovali jsme studnu a přivedli jim vodu. Postavili sprchy a záchody. Zavedli osvětlení, vše je poháněno ze solárních panelů, energetický ostrovní systém ve velmi nepřístupné oblasti. Díky nám se dostali k aktivitám, které předtím neznali a učí se. Slouží jim i naše základna k uspořádání osvětových přednášek.

Co říkají domorodci na vámi zavedené vymoženosti?

Oni to tak nevnímají. Nikdo nepřijde s chválou. Hodně si váží toho, že jsme jim přivedli vodu a dali práci.

Alena Hostašová

Městské muzeum v Náměšti nad Oslavou

Činnost městského muzea v Náměšti nad Oslavou byla obnovena v roce 2004. Od této doby jsou zde pro návštěvníky muzea připraveny dvě stále expozice, a to Ateliér náměšťského fotografa Ondřeje Knolla a druhou expozicí je Papírníkova tiskárna. Muzeum se nachází společně s galerií ve Staré radnici na náměstí.

V expozici fotografa Ondřeje Knolla si můžete prohlédnout staré fotografické přístroje, lampy a další předměty, kterými měl vybaven svůj ateliér. Vystaveny jsou také některé z jeho fotografií či pohlednic. Ondřej Knoll se pokládal za profesionálního fotografa, většina jeho snímků je však považována za umělecké fotografie. Po ukončení studií Ondřej Knoll pracoval jako vedoucí prodejny s papírem a knihami. K této práci si ještě otevřel svou vlastní fotografickou živnost. Ondřej Knoll byl blízkým přítelem Jakuba Demla a Josefa Kapinuse. Vytvořil i rozsáhlý vlastivědný cyklus diapozitivů, či jak se tehdy říkalo - světelných obrazů, i stereoskopických obrazů, které často promítal, většinou zdarma, ve školách i na kulturních akcích různých organizací. Oceněním kvality Knollových fotografií byl rozsáhlý dotazník, který mu roku 1949 zaslala sekce pro vědu a kulturu Organizace spojených národů. Za svůj život vytvořil více než dvacet tisíc negativů.

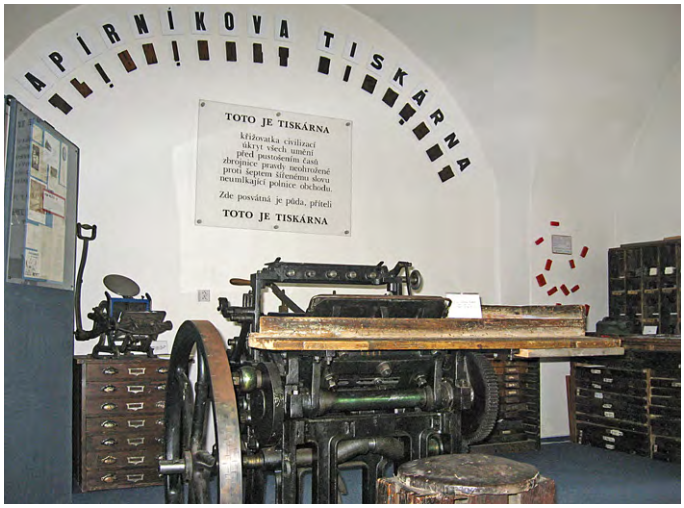

Expozice Papírníkovy tiskárny nabízí možnost prohlédnout si historické stroje a nářadí, které se v tiskárně užívalo. Seznámit se můžete i s technikou tiskařského řemesla, které je od současného řemesla velmi rozdílné. K práci tiskaře bylo zapotřebí především trpělivosti a velký důraz byl kladen na detailní práce. Celý proces tisku od uložení písmenek, sázení, samotný tisk, řezání a vázání knih nabízí náměšťská expozice. Na historickém stroji si můžete vlastnoručně na ruční papír vyrazit emblém náměšťského znaku a nechat si ho na památku. Děti si mohou vyzkoušet vytvořit a otisknout vlastní sazbu z pěnových písmenek. Unikátní je sbírka jeho vlastních PF přání do nového roku.
Jiří Papírník byl tiskařem a dlouholetým kronikářem města Náměšť nad Oslavou. Jeho otec Vilém Papírník začal podnikat v tiskařském řemesle již v roce 1926 a provozovna patřila k nejvýraznějším živnostem ve městě.

V galerii muzea je v průběhu roku instalováno mnoho krátkodobých výstav. V letošním roce zde bylo uspořádáno již 8 výstav.
Některé exponáty náměšťského muzea si mohou návštěvníci najít na stránkách projektu muzea a galerie on-line
http://www.mgvysociny.cz
Zdroj: Informační materiály muzea
Alena Hostašová

Otevírací doba městského muzea:

Muzeum a galerie je otevřena ve všední den od 9 do 16 hodin, v sobotu od 9 do 11 hodin a v neděli od 14 do 16 hodin (od května do září). Od října do dubna je muzeum otevřeno pouze ve všední dny od 9 do 12 a od 13 do 15 hodin. Jindy nebo o víkendu na domluvu po telefonu. Ve všech případech je dobré si prohlídku domluvit předem na telefonu **568 620 493** nebo **605 290 764**. Vstupné na výstavy a expozice je 10 kč. V případě, že je muzeum zamčené, hlaste se prosím v informačním centru, které je ve stejné budově Staré radnice, vchod z náměstí.

Milí školáci,

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. I když se už blíží jaro, jistě si najdete chvilku k luštění a pošlete nám své odpovědi. Ze správných odpovědí vylosujeme deset účastníků soutěže a pošleme jim ceny, které věnuje Jaderná elektrárna Dukovany. Do losování o ceny budou zařazeny ty odpovědi, v nichž budou správně vyřešeny alespoň tři úkoly. Odpovědi na korespondenčním lístku nebo pohlednici zasílejte do 15. dubna 2014 na adresu: **JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.** Pokud nám budete posílat svoje luštění mailem, napište i svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru. Sourozencům doporučujeme, aby nám každý posílal odpověď zvlášť. Nezapomeňte připsat školu a třídu, do které chodíte.

Šťastnými výherci z minulého čísla, kterým jsme poslali sadu školních zápisníků, omalovánky a čokoládovou „medaili“, jsou: **Adélka Fialová a Lenka Závišková z Moravského Krumlova, Anna Pačinková ze Slavíček, David Pokorný z Tetčic, Ema Pisková z Vranova nad Dyjí, Martin Straka z Padochova, Tomáš Konečný ze Zbraslavi, Sabinka Burianová z Tavíkovic, Tereza Konečná z Ivančic a Matěj Kovács z Třebíče.**

Všem blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi soutěží z tohoto čísla.

ZE ŽÁKOVSKÉ KNÍŽKY

Svým zpěvem úmyslně ruší… **viz tajenku osmisměrky**.

Po vyškrtání všech výrazů zůstane v obrazci 19 volných písmen, která – čtena po řádcích – tvoří **tajenku**.

ADÁMEK	KATION	OPRAVNA	ROLÁK	SVÁTEK
ADVENT	KOMPAS	OSÁDKA	ROZTOK	ŠKOPEK
APLAUS	NÁKLAD	OZDOBA	RUTINA	VKLAD
ASTRA	NEVDĚK	PARAPET	SKLÁDKA	VLNĚNÍ
BLIZNA	ODKOP	PATRIK	SMĚNA	VRTÁK
ČENĚK	OLIVÍN	PLETAŘ	SOBOTA	ZÁKROK
ČOČKA	OMÍTKA	POKUTA	SRBKA	ZOOLOGIE
IZRAEL	OPONENT	POUTKO	STADION	

S	A	P	M	O	K	E	P	O	K	Š	H	T	A
U	T	O	O	Á	D	Z	V	L	N	Ě	N	Í	K
A	D	A	L	K	Á	N	A	I	E	E	N	N	Č
L	S	O	D	K	D	A	L	K	V	T	A	E	O
P	R	U	R	I	E	O	O	D	D	N	A	P	Č
A	B	O	D	Z	O	T	A	H	Ě	Á	R	Ř	L
U	K	D	**P**	**O**	**Z**	**N**	**Á**	**M**	**K**	**A**	L	E	E
P	A	A	T	O	B	O	S	V	V	B	A	K	O
O	A	N	R	L	N	Í	M	N	S	R	S	K	S
K	A	T	I	O	N	E	A	Í	Z	V	T	Ý	Á
U	CH	Z	R	G	O	A	N	I	T	U	R	Á	D
T	N	Í	V	I	L	O	V	T	O	K	A	Y	K
A	D	Á	M	E	K	T	E	P	A	R	A	P	A

PÍSMENA

Vyškrtejte všechna písmena, která se vyskytují dvakrát. Čtyři zbývající písmena tvoří tajenku.

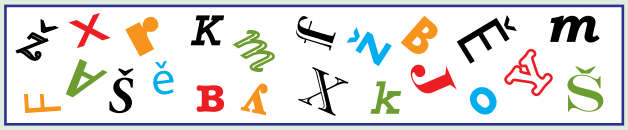

KOLIK SNĚHULÁKŮ NAJDETE CESTOU?

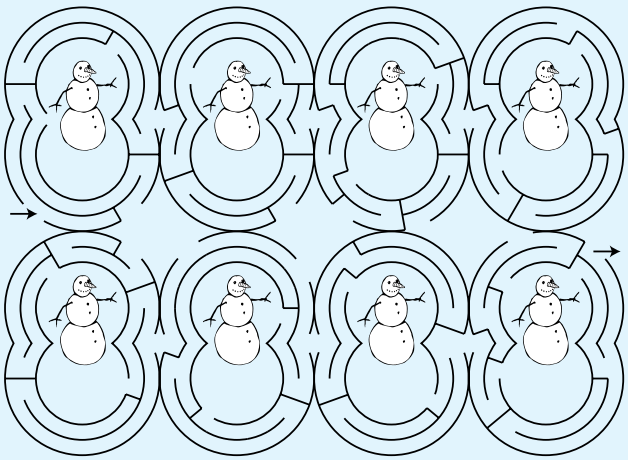

PŘIPRAVILO VYDAVATELSTVÍ KIRA BRNO

ČTYŘI CHLAPCI

Čtyři chlapci si domluvili závod v plavání. Karel doplaval před Soukupem, Horáček před Machkem, Petr před Karlem, Vašek před Machkem a Kolář před Petrem. Jaké příjmení má Emil?

REKORD

Mezi nejdéle žijící živočichy patří papoušci. Nezřídka přežívají i své majitele. Rekordu dosáhl jeden… **viz tajenku**, který se v anglické zoologické zahradě dožil 120 let.

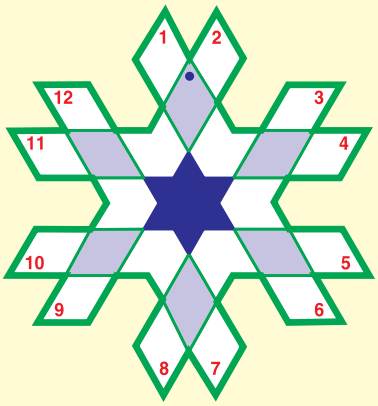

LEGENDA: 1–4. Lem. – **3–6.** Peněžní ústav. – **5–8.** Peníze uložené do spořitelny. – **7–10.** Zpěvák skupiny Olympic. – **9–12.** Z kterého místa. – **11–2.** Psací potřeba.

Šplíchalovo Třetí zastavení

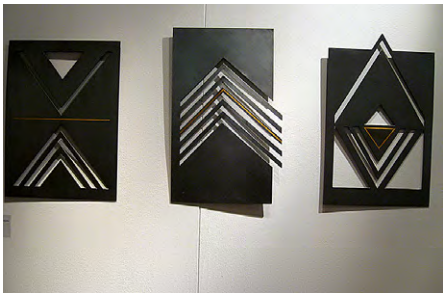

Zdeněk Šplíchal (nar. 1948) patří k originálním třebíčským výtvarníkům, který prošel cestu od malíře krajináře až ke geometrické abstrakci. Má schopnost racionálního studia, ale na druhé straně je schopen a ochoten tuto rozumovou polohu načas opustit a nechat expresivně promlouvat svoje podvědomí.

Už od dětských let Šplíchala fascinovaly také kovy. Nejprve prostřednictvím hodinářského krámku jeho dědečka Richarda, kde nacházel spoustu koleček od hodin a jiného kovového materiálu. Po střední škole nastoupil do 1. Brněnské strojírny v Třebíči, kde se setkal ve velkém s železem, tehdy se tam vyrábělo chladicí potrubí pro EDU. Později, na Střední škole řemesel v Třebíči, pro žáky připravil návrhy jednoduchých geometrických reliéfů pro vyřezávání z plechu. To již znal práce amerických sochařů Alexandra Caldera a Richarda Serry.

Vrcholem Šplíchalovy dosavadní práce s kovem bylo v roce 1998 vytvoření prostorového objektu z leštěného ocelového plechu nazvaného „Třetí zastavení“. Dílo vzniklo ve spolupráci s přesnou technologií průmyslového laseru v 1. Brněnské strojírně v Třebíči. Práci s laserem předcházel návrh a papírová maketa 1 : 1. Grafický návrh byl přenesen do počítače, který naprogramoval řezání laseru, a ten přesně vyřezal geometrické tvary do ocelového plechu, silného dva milimetry. Objekt se skládá ze dvou vyleštěných ocelových plechů. Sestavení pro výstavní účely je jednoduché, plechy se opřou o sebe a zajistí zarážkou.

A proč název „Třetí zastavení“? V něm se projevuje duchovní zaměření Šplíchalovy tvorby. Třetí zastavení Kristovy Křížové cesty je nejtěžší, při něm se Kristus vzdaloval nejvíce od běžného života na zemi a blížil se k výkupné oběti na kříži. Trojka je vlastně magické číslo a symbolizuje také Trojici Boží.

Text a foto: **Arnošt Pacola**

Pro volnou chvíli

Letos tomu bude 170 let, co zemřel britský chemik a fyzik John Dalton (1766-1844), který je známý především svou obhajobou atomové teorie. Své rozsáhlé vědomosti získal jako samouk, později působil jako učitel a... **viz tajenku**. „Nepatrná kapka vody obsahuje vodík a kyslík, stejně jako celý rybník!“ Na této úvaze začal budovat svou atomovou teorii. Vyvodil, že každá látka je složena z malých částeček, molekul, a ty opět z ještě menších částeček prvků, atomů, jejichž vzájemný poměr je stále stejný. V roce 1808 zveřejnil ucelenou atomovou teorii. Sestavil soustavu první tabulky atomových hmotností prvků, ve které atomům vodíku přisoudil hmotnost rovnou jedné.

V roce 1794 jako první vědecky vysvětlil podstatu barvosleposti. Sám jednou formou barvosleposti trpěl. Na jeho počest byla barvoslepost pojmenovaná daltonismus.

Zdroj: Velká kniha o energii

Tajenka z minulého čísla Zpravodaje zněla **...švédského typu.** Ze správných odpovědí jsme vylosovali tři výherce: **Františka Dolníčka z Rosic, Jana Kavalce ze Senorad a Marcelu Veselou z Hrotovic,** kterým jsme poslali krém na ruce a reflexní vestu. Upřímně jim blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi kvízu v tomto čísle Zpravodaje.

1. Mirka, Lukan, Jovan, Havran, Tantal a Tristan jsou registrované odrůdy ozimého
SO Česneku **PR** Prosa **S** Žita

2. Sklon k přehnanému užívání vulgárních výrazů se nazývá
P Paraverbie **AK** Vulgofonie **U** Kakolalie

3. Který z objektů sluneční soustavy patří mezi tzv. trpasličí planety?
T Juno **KR** Ceres **IS** Hera

4. Jaké národnosti byl lékař Banting, kterému byla v roce 1923 udělena Nobelova cena za objev léčebných účinků inzulínu?
O Němec **IC** Dán **OM** Kanaďan

5. Jaký byl rozdíl mezi prvním a druhým rychlobruslařem v závodě na 1 500 metrů na OH v Soči?
ÝU 0,003 sekundy **K** 0,03 sekundy **V** 0,3 sekundy

6. Kdo je autorem písně Klepání na nebeskou bránu (Knockin' on Heaven's Door), která zazněla ve filmu Pat Garrett a Billy the Kid.
A Bruce Springsteen **ÝL** Kris Kristofferson **ČE** Bob Dylan

7. K čemu je především určen klášterní dormitář?
T Ke stravování **ÉK** Modlení **NE** Spaní

8. Který živočich je zobrazen na vlajce Ugandy?
EL Kudu **C** Jeřáb **AŘ** Kohout

Pokud se chcete zúčastnit slosování o ceny, zašlete do 15. dubna 2014 tajenku na korespondenčním lístku na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.
Pokud nám posíláte odpověď mailem, nezapomeňte napsat svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru.

Inzerce

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo EDU. Cena inzerátu o velikosti 1/16 strany je 250 Kč vč. DPH, o velikosti 2/16 strany je 500 Kč vč. DPH.
Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď mailem na adresu:

jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu:
JAS, Sokolská 368
675 55 Hrotovice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

Lesnictví a péče o stromy
Adamera s.r.o.

- riziková těžba
- odstranění pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- prodej dřevních štěpků
- péče o památné stromy
- bezpečnostní, zdravotní a redukční řezy na stromech
- bezpečnostní vazby v korunách stromů
- výsadba stromů na trvalé stanoviště
- střihání živých plotů
- sečení trávy, práce s křovinořezem
- sečení přerostlých porostů - mulčování
- likvidace náletových dřevin a buřeně postřiky

Višňové 187, 671 38
tel.: 606 532 184
e-mail:
adamera.sro@seznam.cz

www.adamera.cz

- Silikonové těsnění oken a dveří - plastových i dřevěných
- Žaluzie horizontální i vertikální
- Sítě proti hmyzu, síťové dveře
- Venkovní žaluzie a rolety - PVC i Al
- Veškeré opravy

Dodá a namontuje
Ivo Pavlík
675 56 Dukovany 221
tel.: 568 865 321
602 719 156

EVO okna ... PRO KAŽDÝ DŮM
OKNOPLAST

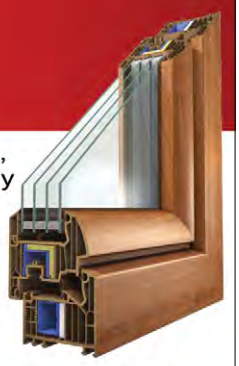

- Plastová a hliníková okna, dveře, dřevěná eurookna, zimní zahrady
- Interiérové žaluzie horizontální i vertikální
- Exteriérové žaluzie, rolety a markýzy s možností el.pohonu
- Sítě proti hmyzu
- Garážová vrata
- Parapety

Oslavanská 604/2, IVANČICE
info@evookna.cz | www.evookna.cz | +420 604 817 844

Kácení stromů v omezených prostorech
Zdravotní řezy vzrostlých stromů
Péče o památné stromy
mobil 608 717 245
Martin Uhlíř, Lipová 1315, Rosice
www.tree-climbing.cz

MED
Celoroční prodej přímo od včelaře
● lesní ● květový ● akátový
● pastovaný ● lipový ● pohankový
Medovina – výběr ze 13 druhů
Kosmetika z včelích produktů
Včelařská farma KURTIN
Ing. Kamil KURTIN
Račice 41, 675 55 Hrotovice
Tel.: 737 363 489, 605 339 043
www.vcelarstvikurtin.cz

NEPŘETRŽITÝ PRODEJ
prodejna je umístěna v suterénu rodinného domu, po telefonické domluvě Vás obsloužíme KDYKOLIV i ve večerních hodinách.

PRVNÍ CHODSKÁ
PRODEJ STŘEŠNÍCH MATERIÁLŮ
Tepelná izolace
URSA GLASSWOOL (tl. 50mm)
CENY JIŽ OD 29 Kč/m²
Cena včetně DPH při využití slevového kupónu

SLEVA 61%
Sleva platí při předložení tohoto kupónu
V. Popovice 254 | tel.: 546 211 283 mob: 724 433 973 | popovice@chodska.cz www.chodska.cz

PLOCHÉ STŘECHY
HAVLÁT
Rodinné domy, garáže, terasy
● IZOLACE PROTI VODĚ
- kvalitní materiály, záruka
- životnost až 30 let
- odborně provedená práce
● NÁTĚRY STŘECH
JIŘÍ HAVLÁT, ZAKŘANY 157
tel.: 548 535 243
603 767 908
www.havlat.webnode.cz
IZOLATÉRSTVÍ

ELEKTRO
Palát Miroslav
Sokolská 548, Hrotovice
- opr. převíjení motorů
- opr. vod. čerpadel
- opr. ruč. nářadí
- opr. el. spotřebičů
- opr. a montáže el. zařízení

Tel.: 603 833 619
Pracovní doba:
po-pá 8-17, so 9-13

© Martin Sidorják | Dolomiten lauf 2013 – běžecké mraveniště | vítěz kategorie Skupiny ČEZ – Jedinečná energie

CZECH PRESS PHOTO 2013

- **2.–6. dubna 2014 | 10.00–20.00 hod.**
- **Karlovo náměstí | Třebíč**

Přijďte se podívat na výjimečnou putovní výstavu vítězných fotografií žurnalistické soutěže Czech Press Photo. Výstavu pro vás do sedmi českých měst přináší Skupina ČEZ, generální partner soutěže Czech Press Photo.